

Broj: 12-19-05780/21

Datum, _____ godine

NACRT

Ministarstvo za prostorno uređenje, promet i komunikacije i zaštitu okoline, rješavajući po zahtjevu investitora „NESKO - PROM” d.o.o. Visoko, u postupku izdavanja Rješenja o okolinskoj dozvoli, a na osnovu člana 83. i 89. Zakona o zaštiti okoliša („Službene novine Federacije BiH”, broj: 15/21), člana 2. Pravilnika o pogonima i postrojenjima za koje je obavezna procjena utjecaja na okoliš i pogonima i postrojenjima koji mogu biti izgrađeni i pušteni u rad samo ako imaju okolinsku dozvolu („Službene novine Federacije BiH” broj: 19/04 i 1/21), člana 3. Pravilnika o pogonima i postrojenjima koji mogu biti izgrađeni i pušteni u rad samo ako imaju okolinsku dozvolu („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona”, broj: 14/13 i 5/21) i člana 200. Zakona o upravnom postupku („Službene novine Federacije BiH”, broj: 2/98, 48/99 i 61/22), **d o n o s i :**

R J E Š E N J E

- 1. Daje se OKOLINSKA DOZVOLA Društvu za trgovinu, posredništvo i usluge „NESKO - PROM” d.o.o. Visoko** za proizvodni objekat farme za tov brojlera ukupnog kapaciteta 32.000 brojlera po turnusu, izgrađenog na lokalitetu naselja Stuparići-Rezakovina, na zemljištu označenom kao k.č. broj: 1117/4 K.O. Buci, Grad Visoko.
- 2. Okolinska dozvola se izdaje za proizvodni objekat za tov brojlera kapaciteta 32.000 brojlera po turnusu koji sačinjavaju sljedeći sadržaji:**
 - Proizvodni objekat za uzgoj pilića tlocrtnih dimenzija 22,00 m x 100,00 m, spratnosti: S+P (suteren i prizemlje) u kojem se nalazi:
 - Suteren objekta u kojem se nalazi: skladišni prostor, kancelarijski prostor, garderoba i sanitarni čvor.
 - Prizemlje objekta u kojem se nalazi: proizvodna hala za tov pilića.
 - Sistem za prečišćavanje otpadnih voda nastalih na lokaciji farme:
 - Vodonepropusna armirano-betonska sabirna/osočna jama za odvodnju i tretman sanitarno-fekalnih i tehnoloških otpadnih voda (otpadne vode koje nastaju u postupku pranja i čišćenja objekta farme nakon završenog ciklusa) sa povremenim pražnjenjem i čišćenjem od strane ovlaštenog preduzeća.
 - Silos za skladištenje hrane kapaciteta 35 m³.
 - Kotlovnica u sklopu proizvodnog objekta sa instaliranim kotlom na čvrsto gorivo (ugalj), snage 200 kW.
 - Manipulativne površine unutar kruga kompleksa sa prilaznim putem.
 - Tehnološka oprema koju čine:
 - Sistem ishrane, sistem napajanja, sistem grijanja proizvodnog prostora preko kotlovnice sa instaliranim kotlom na čvrsto gorivo kao energentom i sistem ventilacije.

3. Tehnološki proces i lista osnovnih sirovina

3.1. Osnovna djelatnost koja se obavlja u ovom proizvodnom objektu jeste tov brojlera. Osnovne tehnološke aktivnosti se mogu podijeliti na:

- Dovoz hrane,
- Unos stelje,
- Doprema jednodnevnih pilića,
- Uzgoj pilića (od 35 do 42 dana),
- Otprema pilića otkupljivaču,
- Odvoz stelje, čišćenje i dezinfekcija objekta,
- Međuturnusna pauza od minimalno 14 dana.

Proizvodni ciklus tova brojlera traje oko 60 dana. Sam tov brojlera traje 35 do 42 dana i odvija se u zatvorenom prostoru, uključujući dopremu jednodnevnih brojlera, njihov tov te otpremu na klanje (sa živom masom od 1,75 kg do 2,0 kg). Međuturnusna pauza u kojoj se vrši izgnojavanje, pranje i dezinfekcija prostora tovilišta prosječno traje 14 dana. Budući da odmor peradarnika jednom godišnje traje nešto duže, godišnje se može utoviti 5-6 turnusa brojlera.

Prije useljenja jednodnevnih brojlera peradarnik mora biti pripremljen u cjelosti, zatim se kreće sa naseljavanjem brojlera. Mikroklima u proizvodnom objektu održava se grijanjem termogenima i provjetranjem horizontalnim principom ventilacije prema tehnološkim preporukama. Osvjetljenje objekta je pomoću umjetne rasvjete.

Važeći normativi za potrošnju osnovnih i pomoćnih sirovina, koje priznaje i EU za jedan proizvodni ciklus dat je u sljedećoj tabeli:

Red broj	Naimenovanje	Normativ
1.	Trajanje tova, dana	42
2.	Priprema (čišćenje i „odmor“) objekta, dana	14
3.	Trajanje proizvodnog ciklusa, dana	56
4.	Broj proizvodnih ciklusa godišnje	6
5.	Gustina naseljenosti (broj jedinki/m ²)	17
6.	Uginuće u proizvodnji - mortalitet %	5
7.	Prosječna živa masa na kraju tova (kg/brojler)	1,75
8.	Konverzija hrane (kg hrane/kg tjelesne mase)	2,1
9.	Utrošak hrane (kg hrane/brojler)	3,68
10.	Utrošak prostirke (kg/brojler)	0,4
11.	Utrošak vode (l/brojler za napajanje i čišćenje)	12
12.	Utrošak čvrstog goriva – ugalj srednje kalorične vrijednosti (kg/brojler)*	1
13.	Utrošak električne energije (kWh/brojler)	0,3
14.	Troškovi zdravstvene zaštite (Eur/brojler)	0,033
15.	Proizvodnja đubreta (kg/brojler)	2,8
16.	Troškovi snabdijevanja vodom i zbrinjavanja otpadnih voda (Eur/brojler)	0,027

*Ukoliko se bude koristilo tečno gorivo predviđa se potrošnja od 0,15 (nafta-l/brojler)

Tabela 1 : Normativi za jedan proizvodni ciklus

- 3.2. Na predmetnoj farmi investitora „NESKO - PROM” d.o.o. Visoko vrši se tov brojlera na podnom sistemu uzgoja i gustom naseljenosti objekta u iznosu 30-35 kilograma žive mase/m² poda proizvodnog dijela/hale. U konkretnom objektu sa prosječnim godišnjim brojem turnusa šest, uzgaja se 32.000 brojlera po turnusu – predviđeno 16-18 brojlera/m², o čemu se mora voditi računa kod planiranja proizvodnje, kako se prostor ne bi gusto ili rijetko naselio, što svakako utiče na ekonomičnost proizvodnje.

Prema podacima Investitora godišnja potrošnja osnovnih sirovina – energenata za predmetnu farmu za tov brojlera data je sljedećoj tabeli:

Red broj	Naimenovanje	Jedinica mjere	Proizvodni kapacitet u turnusu i godišnje	
			Turnus	Godišnje
1.	Kapacitet (uselj. pilići)	kom	32.000	192.000
2.	Mortalitet	5 %	1.600	9.600
3.	Utovljeni pilići	kom	30.400	182.400
4.	Prosječna živa masa	kg	53.200	319.200
5.	Proizvodnja pilećeg mesa (randman 72%)	kg	38.304	229.824
6.	Potrošnja hrane za brojlere	t	118	707
7.	Potrošnja vode	m ³	384	2.304
8.	Potrošnja prostirke /stelje	t	13	77
9.	Potrošnja električne energije	kWH	9.600	57.600
10.	Potrošnja goriva: – Ugalj	kg	32.000	192.000
11.	Troškovi zdravstvene zaštite	€	1.056	6.336
12.	Proizvodnja đubreta	t	90	538
13.	Vodosnabdjevanje i otpadne vode	€	864	5.184

Tabela 2 : Proizvodni kapacitet i potrošnja sirovina i energenata

- 3.3. U tehnološkom procesu tova pilića (brojlera) koriste se slijedeće osnovne sirovine i materijali:

- Jednodnevni pilići,
- Hrana za piliće,
- Vitaminsko–mineralni preparati,
- Vakcine,
- Piljevina,
- Dezinfekciona sredstva,
- Voda,
- Ugalj i
- Električna energija.

4. Investitor „NESKO - PROM” d.o.o. Visoko je dužan da tokom rada i prestanka rada farme za tov brojlera kapaciteta 32.000 brojlera po turnusu provodi opšte mjere za smanjenje zagađivanja iz proizvodnog objekta tako da:

- ne ugrožava zdravlje ljudi, ostvaruje povoljno stanje flore i faune, ne dovede do gubitka staništa koji se nalazi na području uticaja postrojenja ili okoliša zbog emisija supstanci, buke, mirisa, vibracija ili toplote, saobraćaja ili od postrojenja;
- preduzme sve odgovarajuće preventivne mjere za sprječavanje zagađenja i ne prouzrokuje zagađenje iznad graničnih emisija;

- izbjegava stvaranje otpada, njegova količina svodi na najmanju moguću mjeru, stvoreni otpad ponovno koristi, reciklira ili odlaže na način da se izbjegne i smanji negativan uticaj na okoliš;
- efikasno koristi energetske i prirodne resurse;
- preduzme mjere za sprečavanje nesreća i ograničavanje njihovih posljedica;
- preduzme mjere nakon prestanka rada postrojenja za izbjegavanje rizika od zagađenja i za povrat lokacije na kojoj se nalazi postrojenje u zakonom propisano stanje okoliša.

5. Investitor „NESKO - PROM” d.o.o. Visoko je dužan da tokom rada i prestanka rada farme za tov brojlera kapaciteta 32.000 brojlera po turnusu, koja se nalazi u naselju Stuparići–Rezakovina, primjeni mjere ublažavanja negativnih efekata na okolinu u skladu sa okolinskim, vodnim i veterinarsko-zdravstvenim propisima, te da ispuni sljedeće posebne uslove:

- Od strane odgovornog lica redovno vršiti poslove zaštite okoliša, a naročito:
 - Pratiti i kontrolisati provođenje propisanih uslova iz okolinske dozvole;
 - Izrađivati godišnji monitoring plan i organizovati vršenje monitoring programa;
 - Pratiti i kontrolisati provođenje mjera definisanim u Planu upravljanja otpadom;
 - Slati nadležnim institucijama izvještaje o rezultatima izvršenog monitoringa.

Rok za izvršenje: stalna obaveza u skladu sa važećim propisima.

- Neposredan okoliš predmetnog kompleksa farme održavati čistim i urednim bez mogućnosti skupljanja i zadržavanja nepoželjnih životinja (glodavci, ptice, psi, mačke).

Rok za izvršenje: kontinuirano.

- Ulazak u proizvodni kompleks mora biti nadziran, osobama koje nisu zaposlene u proizvodnim objektima farme za tov brojlera ulazak maksimalno reducirati, o ulasku i izlasku ljudi i životinja u/iz kruga farme vlasnik je dužan voditi evidenciju.

Rok za izvršenje: kontinuirano.

- Predmetna farma za tov brojlera mora biti ograđena odgovarajućom ogradom sa ulazno izlaznom kapijom.

Rok za izvršenje: prije početka rada predmetnog kompleksa u skladu sa izdatim dozvolama i saglasnostima (urbanistička, građevinska i upotrebna).

- Ukoliko se unosi oprema sa druge farme, prvo se mora dobro oprati i dezinfikovati, a zatim unijeti u farmu.

Rok za izvršenje: kontinuirano.

- Osoblje koje sakuplja piliće mora imati zaštitnu odjeću, a opremu kao što su gajbe ili viljuškari treba oprati i dezinfikovati prije nego se unesu u farmu.

Rok za izvršenje: kontinuirano.

- Odmor objekata između turnusa bi trebao biti minimalno 14 dana.

Rok za izvršenje: stalna obaveza.

- Redovito održavati dezbarijere na kolskom ulazu i na ulazu u objekat–peradarnik.

Rok za izvršenje: stalna obaveza.

- Sve otpadne vode sakupljati i odvoditi razdvojenim kanalizacijskim sistemima do definisanog uređaja za tretman i prečišćavanje otpadnih voda. Kanalizacijski sistem treba biti izveden kao razdvojen sistem za:

- Tehnološke otpadne vode od pranja i sapiranja površina objekta i procesne opreme poslije završenog tova brojlera,
- Sanitarno–fekalne otpadne vode iz sanitarnih čvorova,
- Oborinske krovne vode i vode sa manipulativnih površina.

Rok za izvršenje: kontinuirano.

- Sve otpadne vode sa predmetnog kompleksa farme za tov brojlera se moraju podvrgnuti predtretmanu prije ispusta u krajnji recipijent

Rok za izvršenje: stalna obaveza.

- Tehnološke otpadne vode nastale pranjem i čišćenjem objekta i opreme nakon svakog turnusa, prikupljaju se sistemom slivnika i kanalizacione mreže, te zajedno sa sanitarno-fekalnim vodama odvođe do armirano–betonske sabirne/osočne jame bez preljeva, čije će se pražnjenje vršiti putem ugovornog odnosa sa ovlaštenom institucijom.
Rok za izvršenje: kontinuirano.
- Oborinske vode sa krovnih površina koje su nezagađene prikupljati i odvesti do krajnjeg recipijenta bez prethodnog tretmana.
Rok za izvršenje: kontinuirano.
- Obezbijediti redovno čišćenje slivnih kanala i rešetki po cijeloj dužini unutrašnjih dijelova proizvodnog objekta i vanjskih radnih površina.
Rok za izvršenje: kontinuirano po potrebi.
- Čišćenje i održavanje sabirne/osočne jame može vršiti isključivo firma ovlaštena za tu djelatnost, prema posebnom ugovoru. Korisnik je obavezan da redovno vodi dnevnik o pražnjenju i odvozu taloga iz sabirne/osočne jame.
Rok za izvršenje: stalna obaveza.
- Obezbijediti implementaciju i poštivanje svih uvjeta i mjera definiranih u Rješenju o vodnoj dozvoli broj: UP-1/21-3-40-099-4/23 od 16.05.2023. godine izdatoj od strane „Agencije za vodno područje rijeke Save“, Sarajevo.
Rok za izvršenje: stalna obaveza u skladu sa važećim propisima.
- Ne dozvoljava se ispuštanje tečnog stajnjaka ili bilo kojeg njegovog oblika u otvoreni vodotok kao ni upuštanje ovih otpadnih voda preko upojnog bunara u tlo vodeći računa da se ove otpadne vode ne smiju disponirati u područje vodozaštitnih zona.
Rok za izvršenje: stalna obaveza.
- U slučaju vanrednih situacija, havarijskih onečišćenja i drugih sličnih okolnosti čime bi bio ugrožen kvalitet voda obavezno izvjestiti nadležne organe i postupati po nalogu mjerodavnih institucija te preduzimati hitne mjere i aktivnosti na sprečavanju širenja onečišćenja i na otklanjanju uzroka onečišćenja.
Rok za izvršenje: odmah po eventualnom nastanku pomenutih okolnosti.
- Ukoliko radom predmetnog objekta dođe do šteta ma kakvog karaktera, vlasnik odnosno korisnik objekta je dužan uzroke nastalih šteta otkloniti, a nastale štete nadoknaditi.
Rok za izvršenje: u najkraćem roku od nastanka eventualne štete.
- Izvršiti izgradnju vodonepropusne armirano-betonske lagune za privremeno odlaganje đubriva i stelje iz tehnološkog procesa (do konačne dispozicije na poljoprivredne površine), a čija zapremina mora odgovarati kapacitetu farme i broju turnusa. Armirano-betonska laguna treba biti izvedena od vodonepropusnog betona sa potrebnom hidroizolacijom radi sprečavanja direktnog procjeđivanja otpadnih voda u podzemne vode.
Rok za izvršenje: u roku od 6 mjeseci od dana dostavljanja ovog Rješenja.
- Izgraditi sistem cijevi do sabirne/osočne jame za odvodnju ocjedenih voda iz armirano-betonske lagune.
Rok za izvršenje: u roku od 6 mjeseci od dana dostavljanja ovog Rješenja.
- Investitor, odnosno korisnik objekta farme za tov brojlera je dužan osigurati dovoljnu površinu poljoprivrednog zemljišta za primjenu proizvedenog kokošijeg gnoja. Ukoliko ne posjeduje površine pod poljoprivrednim kulturama, dužan je sklopiti ugovore sa trećom stranom, koja je u posjedu poljoprivrednih površina, o aplikaciji kokošijeg gnoja na tim površinama ili osigurati prodaju/predaju istog za druge dozvoljene namjene.
Rok za izvršenje: stalna obaveza.
- Transport đubriva do poljoprivrednih površina vršiti bez rasipanja, a njegovo odlaganje vršiti van područja vodnog dobra i zona sanitarne zaštite izvorišta vode za piće, a sve u cilju zaštite površinskih i podzemnih voda.
Rok za izvršenje: stalna obaveza za vrijeme trajanja transporta i odlaganja đubriva.

- Preporučuje se stajnjak aplicirati na poljoprivredne površine nekom od uobičajenih agrotehničkih metoda (plitko ljetno oranje, konvencionalno oranje, drljanje i tanjuranje). Osim toga treba voditi računa da se stajnjak aplicira na poljoprivrednim površinama na kojima se uzgajaju kulture koje troše dosta azota npr. kukuruz, krompir, šećerna repa, zelje itd. Takođe je važno da se stajnjak aplicira u što ranijoj fazi rasta biljaka s ciljem najvećeg prihvata hraniva od strane usijeva, a izbjegavati ili minimizirati u razdoblju bez usijeva. Stajnjak ne treba aplicirati ukoliko se očekuje kiša u narednih 48 sati.
Rok za izvršenje: stalna obaveza.
- Idealno je stajnjak unijeti u tlo neposredno prije sadnje usijeva ili sjetve, ali je ovo moguće samo za proljetne usijeve.
Rok za izvršenje: stalna obaveza.
- Stajnjak u tečnom stanju (osoka) se ne smije koristiti.
Rok za izvršenje: stalna obaveza.
- Čvrsti gnoj ne zagađuje tlo, ali se ne smije aplicirati uz vodotoke u zaštitnom pojasu koji je širok minimalno 10 m niti u pojasu širine 50 m oko izvora ili bunara vode koja se koristi za konzumaciju ljudi ili za napajanje životinja na farmama.
Rok za izvršenje: stalna obaveza.
- Kruti komunalni otpad prikupljati i radi njegove moguće reciklaže, razvrstavati prema vrsti u za tu namjenu predviđene kontejnere. Kontejneri će se odvoziti namjenskim prevoznim sredstvima nadležnog komunalnog preduzeća.
Rok za izvršenje: stalna obaveza.
- Ambalažu koja sadrži ostatke opasnih supstanci ili je kontaminirana opasnim supstancama, odvojeno sakupljati, odlagati u pravilno skladišne namjenski označene posude/kontejnere i konačno zbrinjavati od strane ovlaštene institucije.
Rok za izvršenje: kontinuirano.
- U prostorijama proizvodnog objekta i vanjskom prostoru postaviti odgovarajući broj PVC posuda za smještaj otpada sa natpisima.
Rok za izvršenje: kontinuirano.
- Koristiti isključivo energent u skladu sa tehničkim karakteristikama kotla.
Rok za izvršenje: kontinuirano.
- Vršiti kontrolu procesa sagorijevanja i kontrolu energenta, nivoa kiseonika, kako bi se smanjila emisija štetnih gasova u atmosferu.
Rok za izvršenje: kontinuirano.
- Vršiti redovno čišćenje ložišta kotla i dimnjaka.
Rok za izvršenje: stalna obaveza.
- Redovno vršiti mjerenje emisija zagađujućih materija u zrak sa predmetnog kompleksa farme prema načinu i rokovima utvrđenim Pravilnikom o monitoringu emisija zagađujućih materija u zrak („Službene novine Federacije BiH“, broj: 09/14 i 97/17) i Pravilnikom o graničnim vrijednostima emisija u zrak iz postrojenja za sagorijevanje („Službene novine Federacije BiH“, broj: 3/13 i 92/17).
Rok za izvršenje: stalna obaveza u skladu sa navedenim pravilnicima.
- Zabranjuju se sve nekontrolirane operacije (spaljivanje otpadnog materijala i ambalaže itd.) koje bi mogle proizvesti štetne uticaje na zrak. Svi postupci i sve operacije pri kojima nastaju štetne emisije u zrak moraju biti strogo kontrolisani.
Rok za izvršenje: stalna obaveza.
- Pojilice moraju biti smještene i održavane tako da je prolijevanje svedeno na najmanju moguću mjeru.
Rok za izvršenje: kontinuirano za vrijeme trajanja proizvodnog ciklusa.
- Voda za napajanje pilića mora u pogledu higijenske i zdravstvene ispravnosti udovoljavati uvjetima iz propisa o zdravstvenoj ispravnosti vode za piće.
Rok za izvršenje: stalna obaveza.
- Svi pilići moraju imati stalan pristup stelji koja je na površini suha i rastresita.

Rok za izvršenje: kontinuirano za vrijeme trajanja proizvodnog ciklusa.

- Sistem ventilacije sprječava stvaranje štetnih plinova koji se redovno kontrolišu putem mjernih instrumenata koji se moraju postaviti u farmi pilića. Granične vrijednosti koje se moraju zadovoljiti: N₂ max 84 vol%; CO₂ max 0,25 vol%; CO max 40ppm; NH₃ max 20 ppm; H₂S max 10ppm.

Rok za izvršenje: kontinuirano.

- Proračivanje mora biti tako da se spriječi pregrijavanje i ukoliko je potrebno u kombinaciji sa sustavom za grijanje, da omogući odstranjivanje prekomjerne vlage.

Rok za izvršenje: kontinuirano za vrijeme trajanja proizvodnog ciklusa.

- Svi pilići na farmi moraju biti kontrolirani najmanje dva puta dnevno, obzirom na zaštitu zdravlja i dobrobit životinja.

Rok za izvršenje: kontinuirano za vrijeme trajanja proizvodnog ciklusa.

- Provoditi stalan higijenski i zdravstveni nadzor kako ne bi došlo do pojave bolesti koje su prenosive na ljude.

Rok za izvršenje: stalna obaveza.

- U toku rada farme za tov brojlera pratiti epidemiološku situaciju i u slučaju pojave bolesti izvjestiti nadležne organe. Za radnike provoditi preventivne sanitarne preglede i redovne periodične preglede uslova radne sredine.

Rok za izvršenje: kontinuirano, u slučaju potrebe reagovati u što kraćem roku.

- Pilićima koji su ozbiljno ozlijeđeni ili pokazuju očite znakove poremećaja zdravlja, kao što su teškoće pri hodu, nakupljanje tekućine u trbušnoj šupljini ili drugi oblici deformacija, mora se osigurati odgovarajuća skrb ili ih odmah usmrtiti.

Rok za izvršenje: odmah po eventualnom nastanku pomenutih okolnosti.

- Uginule pilenke se moraju privremeno zbrinuti u rashladne boksove, a zatim propisno zapakovane predati pravnim licima zaduženim za odvoz i neškodljivo zbrinjavanje uz asistenciju nadležne veterinarske službe.

Rok za izvršenje: kontinuirano.

- Postupanje sa uginulim životinjama kao i sa drugim nusproizvodima životinjskog porijekla riješiti u skladu sa Zakonom o veterinarstvu i Odlukom o nusproizvodima životinjskog porijekla i njihovim proizvodima koji nisu namijenjeni ishrani ljudi („Službeni glasnik BiH“, broj 19/11).

Rok za izvršenje: stalna obaveza u skladu sa navedenim Zakonom i Odlukom.

- One dijelove objekta, opreme i alata, koji su bili u dodiru sa pilićima, potrebno je temeljito očistiti i dezinficirati svaki put nakon završenog turnusa i prije uvođenja novog jata u objekat. Nakon završenog turnusa potrebno je ukloniti svu stelju, te prije useljavanja novog jata u peradnjak osigurati čistu stelju.

Rok za izvršenje: stalna obaveza za vrijeme međuturnusne pauze.

- Za čišćenje i dezinfekciju objekata koristiti biorazgradiva sredstva koja posjeduju sigurnosno-tehnički list sa potvrdom da su nabavljena od strane ovlaštene tvrtke zadužene za proizvodnju i stavljanje u promet hemijskih tvari i njihovih pripravaka koji nakon upotrebe dospjevaju u vodu, te da su u skladu sa Popisom otrova namijenjenih za deratizaciju, dezinfekciju, dekontaminaciju, održavanje komunalne higijene i odstranjenje loših mirisa.

Rok za izvršenje: stalna obaveza.

- Prakticirati suho čišćenje prije pranja vodom kako bi se uklonile organske nečistoće sa radnih površina, trošilo manje vode za pranje i smanjilo zagađenje te da se koristi uređaj za pranje pod pritiskom kako bi se smanjila potrošnja vode kod finalnog pranja radnih površina, a samim tim i količina otpadne vode.

Rok za izvršenje: stalna obaveza za vrijeme međuturnusne pauze.

- Vlasnik odnosno korisnik objekata je obavezan da uredno vodi evidenciju o čišćenju i dezinfekciji objekata farme, održavanju i čišćenju kanalizacije unutar i van objekata, te odvozu animalnog otpada i đubriva.

Rok za izvršenje: kontinuirano.

- Objekat farme za tov pilića mora da sadrži opremu kojom se obezbijeduju odgovarajući mikroklimatski uvjeti (izmjena zraka, temperatura, vlažnost).

Rok za izvršenje: stalna obaveza.

- Redovno servisiranje i tekuće održavanje postrojenja, uređaja i opreme koja se koristi za potrebe proizvodnog procesa obavljati angažovanjem stručnih zaposlenika i specijaliziranih organizacija u cilju minimiziranja emisija u okoliš i negativnih uticaja na okoliš.

Rok za izvršenje: stalna obaveza.

- Obezbjediti uređenje slobodnih zelenih površina oko proizvodnih i pratećih objekata.

Rok za izvršenje: stalna obaveza.

- U slučaju prestanka rada predmetnog proizvodnog kompleksa farme potrebno je poduzeti sljedeće mjere i aktivnosti :
 - Obustaviti sve aktivnosti koje se odnose na proces nabavke i dopremanje sirovina na predmetnu lokaciju.
 - Obezbjediti potpunu prodaju postojećih sirovina.
 - Prijaviti prestanak obavljanja djelatnosti nadležnim institucijama.
 - Pribaviti potrebne saglasnosti i rješenja za uklanjanje objekata i opreme od nadležnih organa.
 - Ukloniti i predati sav opasni otpad ovlaštenim operaterima.
 - Demontirati opremu, objekte i sadržaje na predmetnoj lokaciji.
 - Ukloniti i predati sav neopasni i komunalni otpad ovlaštenim operaterima.
 - Rekultivacija i vraćanje lokacije u prethodno stanje ili namjenu koju je propisao nadležni organ.

Rok za izvršenje: Nakon prestanka rada predmetne farme za tov brojlera.

6. Granične vrijednosti zagađujućih materija

- U skladu sa Pravilnikom o graničnim vrijednostima emisija u zrak iz postrojenja za sagorijevanje („Službene novine Federacije BiH”, broj: 3/13 i 92/17) – energent čvrsto gorivo.

Zagađujuća Materija	Granična visoka vrijednost mg/m ³
CO	1000
NO _x	400
Dimni broj	1
Krute čestice	150

- U skladu sa Pravilnikom o načinu vršenja monitoringa kvaliteta zraka i definiranju vrsta zagađujućih materija, graničnih vrijednosti i drugih standarda kvaliteta zraka („Službene novine Federacije BiH”, broj: 1/12, 50/19 i 3/21).

Zagađujuća Materija	Period uzorkovanja	Granična vrijednost µg/m ³	Tolerantna vrijednost µg/m ³
SO ₂	1 sat	350	500
SO ₂	24 sata	125	125
NO ₂	1 sat	200	225
NO ₂	24 sata	85	125

LČ10	24 sata	50	75
------	---------	----	----

- Granične vrijednosti štetnih materija za tehnološke vode prije ispusta u prijemnik u skladu sa Uredbom o uslovima ispuštanja otpadne vode u okoliš i sisteme javne kanalizacije („Službene novine Federacije BiH”, broj 26/20 i 96/20).

Parametar	Mjerna jedinica	Površinske vode	Javna kanalizacija
Temperatura	°C	30	40
Ph		6,5-9,0	6,5-9,5
Ukupne suspendirane materije	(mg/l)	35	400
BPK5	(mgO ₂ /l)	25	250
KPK	(mgO ₂ /l)	125	700
Ukupna ulja i masti	(mg/l)	20	100
Ukupni azot	(mg/l)	15	100
Ukupni organski ugljik	(mg/l)	30	50
Ukupne površinske aktivne tvari(deterdenti idr.)	(mg/l)	1,0	10,0

Granične vrijednosti emisija za zagađujuće supstance zasnovane su na važećim propisima ili najboljim raspoloživim tehnikama po svakoj emisionoj tački.

7. Monitoring

Vršenje mjerenja zagađujućih materija te učestalost mjerenja mora se vršiti u skladu sa zakonskim i provedbenim propisima.

U zoni farme za tov brojlera „**NESKO - PROM**” d.o.o. Visoko, koja se nalazi na lokalitetu naselja Stuparići–Rezakovina, Grad Visoko, planirano je sljedeće:

- Monitoring proizvodnje, nastanka otpada i tokova otpada.
- Voditi dnevnik u koji se upisuju podaci važni za rad farme, a naročito podaci o količini i načinu deponovanja produkovanog otpada.
- Redovno nadzirati aktivnosti na minimizaciji nastajanja svih otpadnih tokova na lokaciji farme.
- Praćenje i održavanje ispravnosti svih hidrotehničkih objekata (slivnika, šahtova, osočne/sabirne jame, itd.).
- Monitoring emisija zagađujućih materija u zrak uskladiti sa odredbama Pravilnika o monitoringu emisija zagađujućih materija u zrak („Službene novine Federacije BiH”, broj: 09/14 i 97/17).
- Monitoring kvaliteta i kvantiteta otpadnih voda uskladiti i sprovesti u skladu sa Uredbom o uslovima ispuštanja otpadnih voda u okoliš i sisteme javne kanalizacije („Službene novine Federacije BiH”, broj: 26/20 i 96/20).

Prijedlog monitoring plana u skladu sa propisima i rokovima za preduzimanje predviđenih aktivnosti i mjera za proizvodni objekat farme za tov brojlera „**NESKO - PROM**” d.o.o. Visoko, koja se nalazi na lokalitetu naselja Stuparići–Rezakovina, Grad Visoko:

Parametar praćenja	Način praćenja	Mjesto praćenja	Dinamika praćenja	Odgovornost
Stanje sistema za zagrijavanje (kotlovnica sa opremom)	Pregled i ispitivanje	Kotlovnica	Kontinuirano	Nadležna služba društva
Emisija dimnih plinova	Mjerenje emisije	Dimnjak kotlovnice	Jedan put u godini	Nadležna služba društva
Kanalizaciona mreža	Pregled i čišćenje	Slivnici, rešetke, cjevovod, sabirna/osočna jama	Jednom sedmično	Nadležna služba društva
Mulj u sabirnoj/osočnoj jami	Pregled i čišćenje	Sabirna/osočna jama	Kontinuirano/ po potrebi	Nadležna služba društva
Čišćenje platoa i manipulativnih površina	Vizuelno praćenje	Poslovni krug	Svakodnevno	Nadležna služba društva
Periodični pregled sredstava rada	Pregled i ispitivanje	Proizvodni objekat i pomoćne prostorije i prostori	Jedan put u tri godine prema propisima zaštite na radu	Nadležna služba društva
Elektroinstalacije	Pregled i ispitivanje	Radne i pomoćne prostorije i prostori	Jedan put u tri godine	Nadležna služba društva
Gromobran i uzemljenje	Pregled i ispitivanje	Objekti u poslovnom kompleksu	Jedan put u tri godine	Nadležna služba društva
Sredstva za gašenje požara (PP aparati i hidranti)	Pregled i ispitivanje	Poslovni krug	Najmanje jednom u šest mjeseci	Nadležna služba društva
Pitka voda	Mjerenje potrošnje i kvaliteta i evidentiranje u evidenciju	Vodomjer, nadležna laboratorija	Jednom mjesečno	Nadležna služba društva
Higijena radnog osoblja	Sanitarni pregled	Individualno za svakog zaposlenika	Svakih šest mjeseci	Nadležna služba društva
Animalni otpad	Vizuelno praćenje količine i evidentiranje	Prostor gdje se drže posude za ovu vrstu otpada	Svakodnevno	Nadležna služba društva
Komunalni otpad	Praćenje količine i evidentiranje	Prostor gdje se drže posude za ovu vrstu otpada	Svakodnevno	Nadležna služba društva

Po nalogu kontrolnih organa investitor je dužan provoditi i dodatna mjerenja. Investitor „NESKO - PROM” d.o.o. Visoko je dužan voditi evidenciju o monitoringu, te dostaviti Ministarstvu prostornog uređenja, prometa i komunikacija i zaštite okoline i Kantonalnoj upravi za inspeksijske poslove izvještaje o svim izvršenim mjerenjima, godišnji izvještaj o vrstama, količini i načinu zbrinjavanja otpada i ostalo propisano okolinskom dozvolom.

8. Rok važenja okolinske dozvole

Okolinska dozvola važi **5 (pet) godina** od dana prijema rješenja.

U periodu važenja ove dozvole investitor „**NESKO - PROM**” d.o.o. **Visoko** za proizvodni objekat farme za tov brojlera koja se nalazi na lokalitetu naselja Stuparići–Rezakovina, Grad Visoko, je dužan provoditi sve mjere i aktivnosti propisane ovom dozvolom i važećim zakonskim propisima.

Ukoliko operater pogona i postrojenja tokom trajanja važenja izdate okolinske dozvole planira promjenu prirode ili funkcionisanja postrojenja ili proširenje postrojenja koje može uticati na okoliš, dužan je da o tome, u pisanoj formi, obavijesti ovo Ministarstvo u skladu s članom 95. Zakona o zaštiti okoliša Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH”, broj: 15/21).

Investitor „**NESKO - PROM**” d.o.o. **Visoko** je obavezan Ministarstvu za prostorno uređenje promet i komunikacije i zaštitu okoline podnijeti zahtjev za obnovu ove okolinske dozvole 90 dana prije isteka važenja ove okolinske dozvole u skladu sa članom 93. i 86. Zakona o zaštiti okoliša („Službene novine Federacije BiH”, broj: 15/21).

OBRAZLOŽENJE

Investitor „NESKO - PROM” d.o.o. Visoko dostavio je Ministarstvu prostornog uređenja, prometa i komunikacija i zaštite okoline zahtjev za obnovu okolinske dozvole za farmu za tov brojlera kapaciteta 32.000 brojlera po turnusu koja se nalazi na lokalitetu naselja Stuparići–Rezakovina, Grad Visoko.

Zahtjev za obnovu okolinske dozvole za izgrađeni proizvodni kompleks farme za tov brojlera kapaciteta 32.000 brojlera po turnusu investitora „**NESKO - PROM**” d.o.o. **Visoko** podnešen je poslije stupanja na snagu Zakona o zaštiti okoliša („Službene novine Federacije BiH”, broj: 15/21), a prije stupanja na snagu Uredbe kojom se utvrđuju pogoni i postrojenja koja moraju imati okolinsku dozvolu („Službene novine Federacije BiH” broj: 51/21 i 74/22) i Uredbe o projektima za koje je obavezna procjena uticaja na okoliš i projektima za koje se odlučuje o potrebi procjene uticaja na okoliš („Službene novine Federacije BiH” broj: 51/21 i 33/22).

Uz zahtjev je dostavljena sljedeća dokumentacija:

- *Ovjerena kopija Aktuelnog izvoda iz sudskog registra, broj: 043-0-RegZ-22-003171 od 24.11.2022. godine izdatog od strane Općinskog suda u Zenici.*
- *Kopija Rješenja o okolinskoj dozvoli broj: 12-23-878/16 od 15.02.2016. godine izdatog od strane Ministarstva za prostorno uređenje, promet i komunikacije i zaštitu okoline Zeničko-dobojskog kantona.*
- *Kopija Rješenja o urbanističkoj saglasnosti za izgradnju gospodarskog objekta „Farma za tov peradi”, broj: 12-23-05235/15 od 04.01.2016. godine izdatog od strane Ministarstva za prostorno uređenje, promet i komunikacije i zaštitu okoline Zeničko-dobojskog.*
- *Kopija Rješenja o odobrenju za građenje broj: 12-23-01051/16 izdatog dana 19.04.2016. godine od strane Ministarstva za prostorno uređenje, promet i komunikacije i zaštitu okoline Zeničko-dobojskog kantona.*
- *Kopija Rješenja o odobrenju za upotrebu građevine broj: 12-23-1950/18 izdatog dana 31.01.2019. godine od strane Ministarstva za prostorno uređenje, promet i komunikacije i zaštitu okoline Zeničko-dobojskog kantona.*
- *Kopija Rješenja o vodnoj dozvoli broj: UP-I/25-3-40-515-4/15 od 19.10.2015. godine izdatog od*

- strane „Agencije za vodno područje rijeke Save“, Sarajevo.
- Kopija zahtjeva za izdavanje vodne dozvole od 15.03.2023. godine.
 - Kopija Rješenja o vodnoj dozvoli broj: UP-1/21-3-40-099-4/23 od 16.05.2023. godine izdatog od strane „Agencije za vodno područje rijeke Save“, Sarajevo.
 - Kopija Zapisnika o inspeksijskom nadzoru broj: 18-19-00064/21-13-P-13-001-P od 10.06.2021. godine izdatog od strane Kantonalne uprave za inspeksijske poslove – Inspekcija zaštite okoliša Zeničko-dobojskog kantona.
 - Uvjerjenje broj: 13-4/10-12-5-2725/21fa od 28.09.2021. godine kojim se potvrđuje da Društvo za trgovinu, posredništvo i usluge „NESKO - PROM“ d.o.o. Visoko prema poreznoj evidenciji nema duga po osnovu javnih prihoda, izdato od strane Kantonalnog poreznog ureda Zenica, Porezna ispostava Visoko.
 - Kopija Ugovora o pružanju usluga čišćenja septičke jame broj: 4169 od 15.10.2020. godine zaključnog između Javnog komunalnog preduzeća „Visoko“ d.o.o. Visoko i „NESKO - PROM“ d.o.o. Visoko, Stuparići broj 31, Visoko.
 - Izveštaj o mjerjenju emisije zagađujućih materija u zrak za „NESKO - PROM“ d.o.o. Visoko, broj: 33/21 od 29.01.2021. godine izdatog od strane „Inspekt-RGH“ d.o.o. Sarajevo.
 - Kopija Izveštaja o mjerjenju emisije zagađujućih materija u zrak za „NESKO - PROM“ d.o.o. Visoko, broj: 6/23 od 12.01.2023. godine izdatog od strane „Inspekt-RGH“ d.o.o. Sarajevo.
 - Kopija Izjave investitora o tretmanu sanitarno-fekalnih otpadnih voda te zbrinjavanju đubriva sa predmetne farme od 27.07.2023. godine.
 - Zaključak o iznosu troškova objavljivanja javnog obavještenja u dnevnim novinama broj:12-19-05780-1/21 izdatog dana 27.03.2023. godine od strane Ministarstva za prostorno uređenje, promet i komunikacije i zaštitu okoline Zeničko-dobojskog kantona.
 - Kopija ponude broj:209-2023 od 23.03.2023. godine izdata od strane dnevnih novina „DNEVNI AVAZ“.
 - Popratni akt u postupku Javnog uvida broj: 12-19-05780-4/21 od 17.04.2023. godine i Obavještenje o Javnom uvidu na web stranici Vlade Zeničko – dobojskog kantona izdati od strane Ministarstva za prostorno uređenje, promet i komunikacije i zaštitu okoline Zeničko-dobojskog kantona.
 - Zahtjev za objavljivanje obavještenja u dnevnim novinama „DNEVNI AVAZ“ broj: 12-19-05780-2/21 od 04.04.2023. godine i Obavještenje o Javnom uvidu izdati od strane Ministarstva za prostorno uređenje, promet i komunikacije i zaštitu okoline Zeničko-dobojskog kantona.
 - Popratni akt broj: 12-19-05780-3/21 od 17.04.2023. godine kojim se Grad Visoko obavještava o Javnom uvidu, izdat od strane Ministarstva za prostorno uređenje, promet i komunikacije i zaštitu okoline Zeničko-dobojskog kantona.
 - Potvrda narudžbe broj:4188-2023 od 04.05.2023. godine od strane dnevnih novina „DNEVNI AVAZ“.
 - Plan upravljanja otpadom – Objekat za tov pilića investitora „NESKO - PROM“ d.o.o. Visoko, broj:89.LS.PER.IX/21 od septembra 2021. godine urađen od strane Društva za projektovanje, inženjering i konsalting „PERSPEKTIVA-INŽENJERING“ d.o.o. Visoko.
 - Elaborat zaštite okoliša - Zahtjev za izdavanje okolinske dozvole za objekat za tov peradi investitora „NESKO - PROM“ d.o.o. Visoko, broj:89.LS.PER.IX/21 od septembra 2021. godine urađen od strane Društva za projektovanje, inženjering i konsalting „PERSPEKTIVA-INŽENJERING“ d.o.o. Visoko.

Javni uvid u Zahtjev za izdavanje okolinske dozvole investitora „NESKO - PROM“ d.o.o. Visoko za proizvodni objekat farme za tov brojlera kapaciteta 32.000 brojlera po turnusu koji je izgrađen na lokalitetu naselja Stuparići–Rezakovina na zemljištu označenom kao k.č. broj: 1117/4 K.O. Buci, Grad Visoko, je u skladu sa članom 86. i 93. Zakona o zaštiti okoliša („Službene novine Federacije BiH“, broj: 15/21) proveden i trajao je 30 dana počevši sa danom 05.05.2023. godine. Zahtjev za izdavanje okolinske dozvole bio je objavljen na službenoj web stranici Zeničko–dobojskog kantona.

Aktom broj: 12-19-05780-3/21 od 17.04.2023. godine Ministarstvo za prostorno uređenje, promet i komunikacije i zaštitu okoline Zeničko-dobojskog kantona je obavijestilo jedinicu lokalne samouprave / Grad Visoko o podnesenom zahtjevu za obnovu okolinske investitora „**NESKO - PROM**” d.o.o. Visoko koja je bila u obavezi osigurati učešće javnosti, mjesne zajednice koje gravitiraju predmetnom objektu i NVO koje se bave pitanjima zaštite okoliša u predmetnom postupku.

Ministarstvo za prostorno uređenje, promet i komunikacije i zaštitu okoline u predviđenom roku za javni uvid nije zaprimilo primjedbe, informacije, analize ni mišljenja na objavljenu predmetnu dokumentaciju.

Proizvodni objekat farme za tov brojlera kapaciteta 32.000 brojlera po turnusu se nalazi na lokalitetu naselja Stuparići-Rezakovina, Grad Visoko. Pristup predmetnom proizvodnom objektu farme obezbjeđen je sa nekategorisanog lokalnog puta. Unutrašnji saobraćaj na parceli mora zadovoljiti osnovne funkcije dopreme brojlera i hrane, otpremu tovnih pilića i zahtjeve protivpožarne zaštite. Na ulazu/izlazu s farme koristiti dezinfekcijsku barijeru namjenjenu za tretman vozila koja ulaze/izlaze na farmu.

Predmetna farma za tov brojlera ukupnog kapaciteta 32.000 brojlera po turnusu sačinjena je od jednog proizvodnog objekta, spratnosti: suteran i prizemlje. Dimenzije objekta i raspored prostorija unutar objekta su određeni na osnovu planiranog kapaciteta i dispozicije tehnološkog procesa proizvodnje.

Tehnologija proizvodnje uključuje dopremu brojlera, proizvodni ciklus (tov) u trajanju od 35 do 42 dana, otpremu na klanje, te čišćenje i pripremu objekta za sljedeći proizvodni ciklus. Zagrijavanje prostorija u farmi za tov brojlera izvodi se razvedenim sistemom grijanja iz vlastite kotlovnice sa instaliranim kotlom sa enegentom na čvrsto gorivo koja se nalazi u unutar proizvodnog objekta farme. Napajanje električnom energijom obezbijeđeno je priključkom na niskonaponsku elektrodistributivnu mrežu, a snabdjevanje farme potrebnim količinama tehnološke, sanitarne i protivpožarne vode obezbijeđeno je sa gradskog vodovodnog sistema.

Tehnološke otpadne vode nastale pranjem i čišćenjem objekata i opreme nakon svakog turnusa, prikupljaju se sistemom slivnih rešetki i kanalizacione mreže, a potom zajedno sa sanitarno-fekalnim otpadnim vodama odvođe na tretman do armirano-betonske sabirne/osočne jame bez preljeva koja se prazni i čisti putem ovlaštene firme za tu vrstu djelatnosti. Oborinske vode sa krova objekta kao nezagađene ispuštati u krajnji recipijent. Stelja i đubrivo se nakon završenog turnusa odvozi na poljoprivredne površine trećih lica, bez zadržavanja na otvorenom prostoru predmetne farme. Kvalitet ispuštanih otpadnih voda mora biti u skladu sa graničnim vrijednostima navedenim u dispozitivu ovog rješenja i drugim zakonskim propisima.

Prema dostavljenom Izvještaju o mjerenju emisija zagađujućih materija u zrak za predmetni proizvodni objekat farme za tov brojlera investitora „**NESKO - PROM**” d.o.o. Visoko urađen od strane „Inspekt-RGH” d.o.o. Sarajevo, izmjereni nivo zagađujućih materija u zrak ne prelazi propisane granične vrijednosti.

Predmetni proizvodni objekat – farma za tov brojlera mora ispunjavati sve uslove u skladu sa okolinskim, vodnim i veterinarsko-zdravstvenim propisima.

Investitor „NESKO - PROM” d.o.o. Visoko dužan je provoditi sve mjere i aktivnosti propisane ovom dozvolom i važećim zakonskim propisima, a koje se odnose na postupanje s otpadom iz tehnološkog procesa i svih drugih uslova kojim bi se spriječili negativni uticaji na životnu sredinu.

Analizirajući kompletnu tehničko tehnološku i drugu dostavljenu dokumentaciju kao i lokaciju objekta Ministarstvo za prostorno uređenje, promet i komunikacije i zaštitu okoline je odlučilo kao u dispozitivu ovog Rješenja.

Uputa o pravnom lijeku:

Protiv ovog Rješenja može se izjaviti žalba Federalnom ministarstvu okoliša i turizma u roku od 15 dana od dana prijema ovog Rješenja. Žalba se podnosi putem Ministarstva za prostorno uređenje, promet i komunikacije i zaštitu okoline Zeničko-dobojskog kantona. Taksa na žalbu iznosi 15,00 KM administrativne takse po tarifnom broju 3. Tarife federalnih administrativnih taksi.

MINISTAR

Dostavljeno:

1 x naslovu

1 x Grad Visoko

*1 x Kantonalna uprava za inspeksijske poslove
-inspekcija za zaštitu okoline-*

1 x a/a

Obrađivač akta: Jasmin Šahman

Danijel Pašić